

Informatīvais ziņojums

“Par izsoļu ieņēmumu izmantošanu 2020. gadā”

Likuma “Par piesārņojumu” (turpmāk – Likums) 32.² panta 4.⁷ daļa noteic, ka Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai (turpmāk – VARAM), sākot ar 2013. gadu, ir jā sagatavo un līdz kārtējā gada 1. aprīlim jā iesniedz Ministru kabinetam (turpmāk – MK) informatīvais ziņojums par izsoļu ieņēmumu izmantošanu iepriekšējā gadā, tai skaitā informāciju par finansētajiem pasākumiem, par panākto siltumnīcefekta gāzu emisijas samazinājumu, par to, kādi sasniegumi gūti, nodrošinot pielāgošanos klimata pārmaiņām, kā arī par nodrošināto vides kvalitātes uzlabojumu kopumā.

1. Ieņēmumi no izsolēm

Eiropas Savienības emisijas kvotu (turpmāk – EUA) un Eiropas Savienības aviācijas emisiju kvotu (turpmāk – EUAA) izsolīšana notiek balstoties uz *2003. gada 13. oktobra Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Savienībā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK 3. d un 10. pantu, un atbilstoši Eiropas Komisijas 2010. gada 12. novembra Regulai (ES) Nr. 1031/2010 par siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju kvotu izsoļu laika grafiku, administrēšanu un citiem aspektiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā.*

Sākot ar 2019. gadu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 6. oktobra Lēmuma (ES) 2015/1814 *par Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas tirgus stabilitātes rezerves izveidi un darbību un ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK* (turpmāk - Lēmums 2015/1814) 1. panta 1.punktu darbību uzsāk tirgus stabilitātes rezerve. EUA ieskaitīšanas nosacījumus tirgus stabilitātes rezervē regulē Lēmuma 2015/1814 1. panta 5. punkts.

2020. gadā noslēdzās Eiropas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas trešais periods (no 2013. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 31. decembrim). 2020. gadā EUA un EUAA izsolīšanu Kopējā izsoles platformā (CAP2 – *Common Auction Platform 2*) nodrošināja Eiropas Enerģijas birža (*European Energy Exchange*).

2020. gadā bija plānots izsolīt 1 952 000 EUA, taču pēc Eiropas Komisijas aprēķina par aprītē esošo emisijas kvotu skaitu 2020. gada 1. jūlijā tika publicēts grozītais izsoļu kalendārs. Saskaņā ar papildus emisijas kvotu ievietošanu tirgus stabilitātes rezervē par laika periodu no 2020. gada septembra līdz decembrim, Latvijas labā 2020. gadā tika izsolīts par 241 500 EUA mazāk nekā tas bija sākumā plānots, kā rezultātā pa visu 2020. gadu Latvijas labā tika izsolītas 1 710 500 EUA par kopējo vērtību 41 718 260,00 *euro*.

2020. gadā kopējā izsoļu platformā Latvijas labā sešās izsolēs (pa vienai izsolei janvārī, martā, maijā, jūlijā, septembrī un novembrī) tika izsolītas 24 500 EUAA par kopējo vērtību 581 395,00 *euro*.

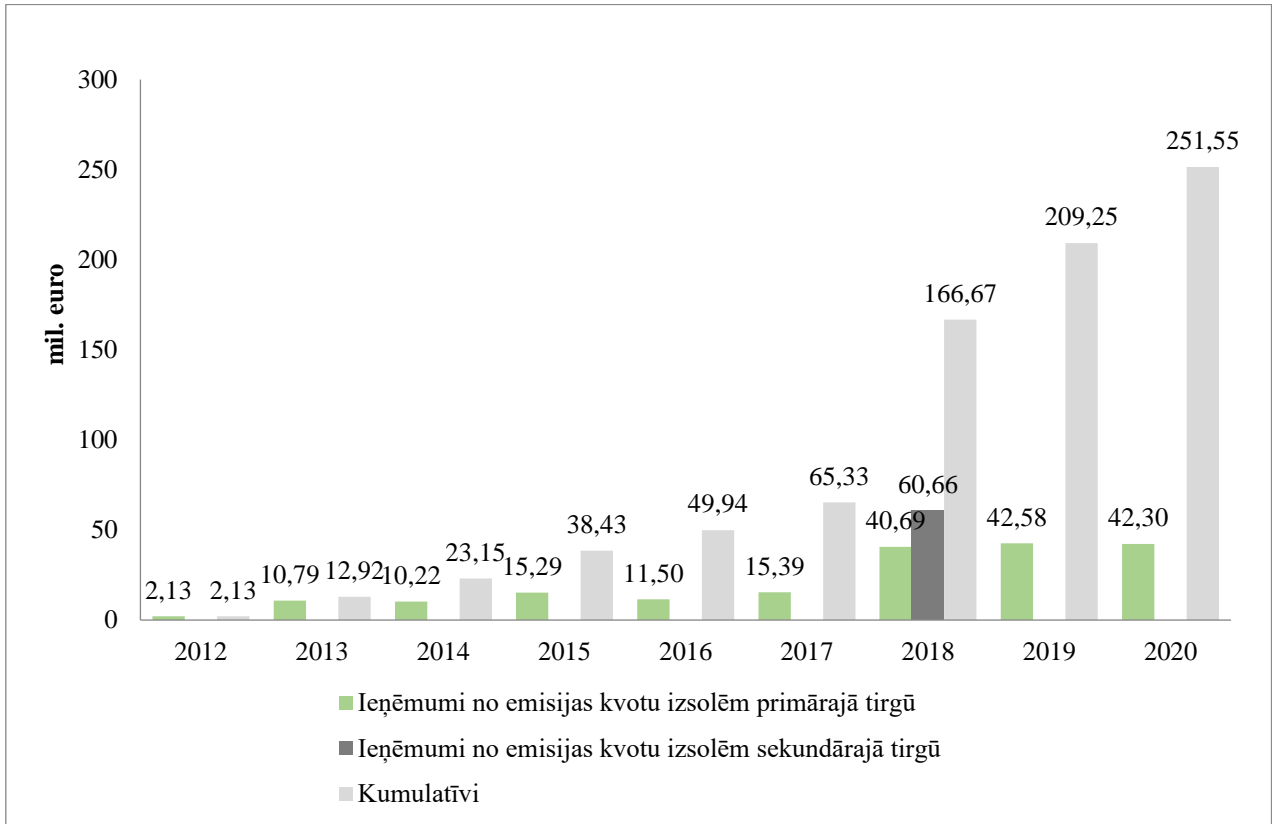
Nemot vērā Latvijas labā izsolīto EUA un gūto ieņēmumu apjomus, var secināt, ka vidēji 2020. gadā Latvija ieguvusi 24,41 *euro* par vienu EUA un 23,73 *euro* par vienu EUAA primārajā tirgū.

Latvijas EUA un EUAA izsoļu ieņēmumi (turpmāk – ieņēmumi) tika ieskaitīti Valsts kasē atvērtajā valsts pamatbudžeta ieņēmumu kontā atbilstoši valsts budžeta ieņēmumu klasifikācijai – “8.9.3.1. Ieņēmumi no Latvijai piešķirto stacionāro iekārtu un aviācijas emisijas kvotu izsolīšanas”.

2020. gadā papildus primārajā tirgū notikušajām izsolēm Latvija nav veikusi darījumus ar emisijas kvotām sekundārajā tirgū.

Ieņēmumu apmēri ir atkarīgi no emisijas kvotu cenas, kas galvenokārt balstās uz piedāvājumu un pieprasījumu tirgū, taču reaģē arī uz dažādām norisēm gan enerģētikas sektorā Eiropā, t.sk. energoresursu cenu izmaiņām enerģijas tirgos, gan laikapstākļiem, gan notikumiem un lēmumiem starptautiskās (t.sk. ES līmenī) sarunās par klimata pārmaiņām, gan atsevišķu valstu paziņojumiem. Vienlaikus arī Covid-19 vīrusa izplatība atstājusi būtisku ietekmi uz globālo fosilo kurināmo tirgu un valstu ekonomikām. 2020. gadā emisijas kvotu cena bijusi svārstīga – zemākais līmenis kopējā izsoļu platformā sasniedza 24. martā 14,60 *euro* par vienu kvotu, savukārt augstāko sasniedza 2020. gada pēdējā izsolē kopējā izsoļu platformā 14. decembrī – 30,92 *euro*.

Ieņēmumu apmēri ikgadēji un kumulatīvi ir attēloti Attēlā Nr. 1.



Attēls Nr. 1. Emisijas kvotu izsoļu ieņēmumi (milj. euro) pa gadiem un kumulatīvi laika periodā no 2012.-2019. gadam.

Atbilstoši Likuma 32.² panta 3.³ daļai emisijas kvotu izsoļu ieņēmumu programmas (apakšprogrammas) izpildītāja ir VARAM.

2. Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta ieviešanas un institucionālais mehānisms

Atbilstoši likuma 32.² panta septītajai daļai MK 2012. gada 25. septembrī pieņēma noteikumus Nr. 657 “Latvijai piešķirto emisijas kvotu izsolīšanas kārtība”, kuros tika noteikta Latvijai piešķirto EUA izsolīšanas kārtība.

Likuma 32.² panta 4.⁴ daļa noteic, ka izsoļu ieņēmumus izmanto, lai mazinātu klimata pārmaiņas un nodrošinātu pielāgošanos klimata pārmaiņām. Likuma 32.² panta 4.⁶ daļa noteic, ka izsoļu ieņēmumu izmantošanu nodrošina, organizējot atklātos projektu iesniegumu konkursus par Likuma 32.² panta 4.⁴ daļas 1. un 2. punktā minētajiem mērķiem.

Nemot vērā Likumā noteiktās plašās izsoļu ieņēmumu izmantošanas jomas un ierobežoto finansējuma apjomu, 2016. gada 21. oktobrī ar vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra rīkojumu Nr. 265 “Par Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta darbības stratēģijas apstiprināšanu” tika apstiprināta “Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta darbības stratēģija”, kuras mērķis ir apzināt Emisijas kvotu

izsolīšanas instrumenta (turpmāk – EKII) darbības iespējas un noteikt prioritāros virzienus izsoļu ieņēmumu izmantošanai. Stratēģijā noteikts, ka, lai iespējami efektīvi un pilnīgi sasniegtu likumā noteiktos EKII mērķus, ņemot vērā pieejamās un Latvijā pārbaudītās tehnoloģijas, kā arī zināšanas par paradumu maiņas būtisko ietekmi, nepieciešams atbilstošs EKII darbības mehānisms balstāms uz šādām komponentēm:

- investīciju projektu finansēšana (aptuveni 70 % no EKII finansējuma);
- tehnoloģiju un procesu attīstīšanas projektu finansēšana (aptuveni 5 % no EKII finansējuma);
- iniciatīvu projektu finansēšana (aptuveni 20 % no EKII finansējuma);
- administratīvie izdevumi, t.sk. sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi (aptuveni 5 % no EKII finansējuma).

EKII finansēto projektu konkursu administrēšanas uzdevumus veic VARAM un SIA “Vides investīcijas fonds” (turpmāk – VIF). Lai turpmāk VIF deleģētu projektu grozījumu veikšanu un projektu īstenošanas uzraudzības, kā arī monitoringa un finansējuma atgūšanas funkcijas, tādējādi samazinot VARAM administratīvo slogu, tika veikti grozījumi esošajos EKII projektu konkursu nolikumos, t.i., 2020. gada 30. jūnijā tika pieņemti četri Ministru kabineta noteikumi (Ministru kabineta noteikumi Nr. 404 “Grozījumi Ministru kabineta 2016. gada 26. janvāra noteikumos Nr. 69 “Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa “Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana - zema enerģijas patēriņa ēkas” nolikums”; Ministru kabineta noteikumi Nr. 405 “Grozījumi Ministru kabineta 2018. gada 17. jūlija noteikumos Nr. 418 “Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa “Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana, attīstot enerģētiski pašpietiekamu ēku būvniecību” nolikums”, Ministru kabineta noteikumi Nr. 406 “Grozījumi Ministru kabineta 2018. gada 12. jūlija noteikumos Nr. 333 “Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa “Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana ar viedajām pilsētvides tehnoloģijām” nolikums”; Ministru kabineta noteikumi Nr. 407 “Grozījumi Ministru kabineta 2016. gada 12. janvāra noteikumos Nr. 35 “Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa “Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana valsts nozīmes aizsargājamās arhitektūras pieminekļos” nolikums”). Saskaņā ar minētajiem Ministru kabineta noteikumu grozījumiem, kas stājās spēkā 2020. gada 1. jūlijā, VARAM ir atbildīga par konkursa nolikuma izstrādi, bet uzdevumus - pieņemt un vērtēt projektu iesniegumus, pieņemt lēmumus par finanšu instrumenta finansējuma piešķiršanu, tai skaitā par pārvaldes lēmumu izdošanu, kā arī līgumu par projekta īstenošanu sagatavošanu, noslēgšanu, grozīšanu un izbeigšanu, pārbaudīt pārskatus un kontrolēt projektu īstenošanu, atgūt projektiem izmaksātos finanšu instrumenta līdzekļus, kas atzīti par neattiecināmiem, un veikt

monitoringa uzraudzību, ieskaitot informācijas sniegšanu par projektu enerģijas ietaupījumu saskaņā ar normatīvajiem aktiem energoefektivitātes monitoringa jomā, VARAM deleģē VIF.

Uzsākot EKII ieviešanu, ar VARAM 2016. gada 1. marta rīkojumu Nr. 50a tika apstiprināta EKII iekšējās kontroles sistēma. EKII projektu konkursu administrēšanas procesu savietojamības ar VIF uzdevumiem nodrošināšanai ir apstiprinātas arī VIF iekšējās kontroles sistēmas instrukcijas, kā arī apstiprināts EKII logo un tā lietošanas nosacījumi.

2018. gada 6. martā stājās spēkā grozījumi Likumā, kas paredz nosacījumus EKII konsultatīvās padomes izveidošanai. Turklāt 2018. gada 24. jūlijā tika apstiprināti MK noteikumi Nr. 312 “Grozījumi Ministru kabineta 2008. gada 28. aprīļa noteikumos Nr. 312 “Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta konsultatīvās padomes nolikums””, kas paredz EKII konsultatīvās padomes apvienošanu ar Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta konsultatīvo padomi.

EKII apguves potenciālo uzlabojumu kontekstā, lai nodrošinātu lielāku ieguldījumu atdevi, būtiski ņemt vērā, ka ne tikai granti, bet arī finanšu instrumenti ir efektīvs līdzeklis, lai ar publisko, t.sk. EKII finansējumu, maksimāli piesaistītu un aktivizētu pēc iespējas vairāk privātā kapitāla. No finansējuma saņēmēja viedokļa granti, kad publiskais finansējums tiek novirzīts kādai programmai vai projektam, ir pievilcīgi, taču tādā veidā daļa publiskā kapitāla tiek izņemta no apgrozības. Lai arī granti līdz šim ir bijusi vienīgā atbalsta forma gan klimata pārmaiņu finanšu instrumenta (KPMFI), gan EKII ietvaros, nākotnē projektu finansēšanā, it īpaši atbalsta sniegšanā komersantiem, būtu prioritāri jāvirzās uz aizdevuma orientētiem (*debt-based*) instrumentiem, garantijām, riska kapitāla ieguldījumiem vai jaukto finansējumu (*blended finance*), tādā veidā nodrošinot papildu finansējuma mobilizāciju no privātā sektora ilgtspējīgai attīstībai klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās klimata pārmaiņām pasākumiem, t.sk atjaunojamo energoresursu izmantošanas un energoefektivitātes veicināšanai. Jāuzsver, ka privātā sektora finanšu mobilizēšanai ir būtiska nozīme klimata mērķu sasniegšanai, līdz ar to viens no EKII uzdevumiem ir piesaistīt un vairot privātā sektora ieguldījumu klimata finansējumā.

3. Finansējuma izmantošana

3.1. Finansējums projektu iesniegumu konkursu organizēšanai

EKII finansējums tiek izmantots, organizējot atklātus projektu iesniegumu konkursus atbilstoši apstiprinātiem MK noteikumiem. No izolēm iepriekšējos gados uzkrātais finansējuma apjoms līdz 2020. gada beigām tika izmantots četrus projektu konkursu īstenošanai. Konkurss EKII-1 “Siltumnīcefekta gāzu emisiju

samazināšana valsts nozīmes aizsargājamās arhitektūras pieminekļos”¹ un EKII-2 “Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana – zema enerģijas patēriņa ēkas”² ietvaros projektu īstenošana tika uzsākta 2016. gadā. Savukārt konkursu EKII-3 “Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana ar viedajām pilsētvides tehnoloģijām”³ un EKII-4 “Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana, attīstot enerģētiski pašpietiekamu ēku būvniecību”⁴ īstenošana tika uzsākta 2018. gadā. Pārskats par īstenotajiem EKII finansētajiem konkursiem sniegts Tabulā Nr. 1.

Tabula Nr. 1. Pārskats par EKII finansētajiem konkursiem

Nr. p.k.	Konkursa nosaukums	Konkursam piešķirtais finansējums, (euro)
EKII-1	Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana valsts nozīmes aizsargājamās arhitektūras pieminekļos	9 000 000,00
EKII-2	Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana – zema enerģijas patēriņa ēkas	23 000 000,00
EKII-3	Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana ar viedajām pilsētvides tehnoloģijām	8 000 000,00
EKII-4	Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana, attīstot enerģētiski pašpietiekamu ēku būvniecību	10 000 000,00
	Kopā:	50 000 000,00

Konkursos finansējums tika piešķirts energoefektivitātes pasākumu īstenošanai ēkās un viedās pilsētvides tehnoloģijās, kas sniedz gan tiešus siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumus, gan arī netiešos siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumus, kas rodas no projektu demonstrācijas un multiplikatīvā efekta. Netiešie siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumi ir ļoti nozīmīgi, jo klimata politikas mērķu sasniegšanai nepieciešamas pakāpeniskas, visaptverošas un būtiskas izmaiņas tautsaimniecībā un iedzīvotāju dzīvesveidā. Demonstrācijas projekti, piemēram, konkursā “Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana – zema enerģijas patēriņa ēkas” piesaista sabiedrības uzmanību un mudina aizvien plašāku cilvēku loku īstenot, ja ne pāreju uz zema enerģijas patēriņa ēkām, tad vismaz energoefektivitātes pasākumu īstenošanu, kas ir būtisks veikto investīciju multiplikatīvais efekts uz turpmāko siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu ēku sektorā.

¹ Ministru kabineta 2016. gada 21. janvāra noteikumi Nr. 35 „Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa „Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana valsts nozīmes aizsargājamās arhitektūras pieminekļos“ nolikums”.

² Ministru kabineta 2016. gada 26. janvāra noteikumi Nr. 69 “Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa “Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana – zema enerģijas patēriņa ēkas” nolikums”

³ Ministru kabineta 2018. gada 12. jūnija noteikumi Nr. 333 “Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa “Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana ar viedajām pilsētvides tehnoloģijām” nolikums”.

⁴ Ministru kabineta 2018. gada 17. jūlija noteikumi Nr. 418 “Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa “Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana, attīstot enerģētiski pašpietiekamu ēku būvniecību” nolikums”.

3.2. Projektu ieviešanas progress

Konkursu EKII-1, EKII-2, EKII-3 un EKII-4 ietvaros tika noslēgti 39 projektu īstenošanas līgumi. Līdz 2020. gada 31. decembrim notika 17 projektu realizācija, 16 projekti tika pabeigti un seši līgumi par projektu īstenošanu tika izbeigti (sīkāka informācija par projektiem skat. 3.2.1. un 3.2.2. apakšnodaļās), skat. tabulu Nr. 2.

Tabula Nr. 2. Pārskats par noslēgtajiem līgumiem EKII konkursos

Nr.p.k	Noslēgtie līgumi	Līgumi uz 31.12.2020.		Līguma ietvaros notiek projekta monitorings
		Līguma ietvaros notiek projekta realizācija	Izbeigtie līgumi	
EKII-1	9	2	1	6
EKII-2	7	0	0	7
EKII-3	21	13	5	3
EKII-4	2	2	0	0
Kopā:	39	17	6	16

Apstiprināto projektu īstenošanai laika periodā no 2016. gada līdz 2020. gada 31. decembrim tika pārskaitīti 38 637 408,49 *euro*.

Tabula Nr. 3. Pārskats par finansējuma izmantošanas progresu EKII finansētajos konkursos 2020. gadā

Nr.p.k	Pieejamais EKII finansējums (euro)	Spēkā esošie līgumi (euro)	Pārskaitītais 2016.-2020. gadā	Vēl pārskaitāmais	Ietaupījums spēkā esošo projektu ietvaros (euro)	Nepiešķirtais finansējums
EKII-1	9 000 000,00	8 544 576,91	7 964 723,37	540 503,48	39 350,06	455 423,09
EKII-2	23 000 000,00	22 998 907,53	22 501 555,70	0,00	497 351,83	1 092,47
EKII-3	8 000 000,00	6 423 383,10	2 854 913,73	3 550 032,16	18 437,21	1 576 616,90
EKII-4	10 000 000,00	10 000 000,00	5 316 215,69	4 683 784,31	0,00	0,00
Kopā:	50 000 000,00	47 966 867,54	38 637 408,49	8 774 319,95	555 139,10	2 033 132,46

3.2.1. Konkurss “Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana valsts nozīmes aizsargājamās arhitektūras pieminekļos”

Konkursa mērķis ir oglekļa dioksīda (turpmāk - CO₂) emisiju samazināšana, veicot esoša valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa (vienas vai vairāku ēku) pārbūvi, atjaunošanu vai vienkāršoto fasādes atjaunošanu.

VARAM kā atbildīgā iestāde, pamatojoties uz vērtēšanas komisijas atzinumu, pieņēma lēmumus par deviņu projektu iesniegumu apstiprināšanu par kopējo EKII finansējuma summu 8 868 342,93 *euro*, savukārt par 10 projektu iesniegumiem tika pieņemts lēmums par projektu iesniegumu noraidīšanu.

Līgumi par projektu īstenošanu 2016. gadā tika parakstīti ar visiem deviņiem projektu iesniedzējiem. Līdz 2020. gada 31. decembrim konkursa ietvaros tika īstenoti astoņi projekti (no tiem sešiem projektiem uzsākts monitoringa periods), kuru ietvaros pārskata periodā tika izmaksāts finansējums 391 963,22 *euro* apmērā (skat. Tabulu Nr. 4). Viens līgums par projekta īstenošanu (Nr. EKII-1/10 “Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas pasākumi Rīgas Vecajā Svētās Ģertrūdes ev. lut. baznīcā”) tika izbeigts.

Apstiprinātos projektus īsteno atvasinātas publiskas personas (viena valsts augstskola un divas pašvaldības), viena valsts tiešās pārvaldes iestāde, kas nodarbojas ar valsts nekustamo īpašumu pārvaldīšanu, viena pašvaldības dibināta kultūras institūcija un četras reliģiskās organizācijas. Apstiprināto projektu ietvaros, galvenokārt, plānota energoefektivitātes pasākumu īstenošana ēku norobežojošajās konstrukcijās (siltināšana), apkures sistēmu un ventilācijas sistēmu atjaunošana.

Konkursa ietvaros plānotais CO₂ emisiju samazinājums atbilstoši spēkā esošajiem līgumiem par projektu īstenošanu plānots 438,865 t CO₂ gadā apmērā.

Tabula Nr. 4. Konkursā apstiprināto projektu saraksts

Nr. p.k.	Id. Nr.	Projekta iesniedzējs	Projekta nosaukums	Projekta kopējās attiecināmās izmaksas (<i>euro</i>)	Projektam piešķirtais EKII finansējums (<i>euro</i>)	Projektam izmaksātais finansējums 2020. gadā (<i>euro</i>)
1	EKII-1/1	Latvijas Lauksaimniecības universitāte	Jelgavas pils energoefektivitātes nodrošināšana	5 081 225,57	4 000 000,00	291 325,37
2	EKII-1/4	Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs	Siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšana Jūras virsnieku sapulču ēkā, Atmodas bulvārī 9, Liepājā	678 541,04	499 949,03	0,00
3	EKII-1/5	Siguldas novada dome	Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana valsts nozīmes arhitektūras pieminekļi Nr.8333 „Jaunā pils”	714 285,00	499 999,50	0,00
4	EKII-1/6	Pašvaldības aģentūra „Cēsu Kultūras un Tūrisma centrs”	Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana Cēsu Izstāžu namā	130 973,48	111 327,45	0,00
5	EKII-1/8	Rīgas Metropolijas Romas katoļu kūrīja	Rīgas Svētās Marijas Magdalēnas katoļu baznīcas kompleksa ēku energoefektivitātes paaugstināšana	576 395,99	489 878,95	0,00
6	EKII-1/9	Rīgas Metropolijas	Katoļu kultūras un izglītības centra vēsturiskās ēkas	585 100,70	497 277,08	0,00

		Romas katoļu kūrīja	energoefektivitātes paaugstināšana			
7	EKII-1/17	Rīgas Jēzus evaņģēliski luteriskā draudze	Energoefektivitātes paaugstināšana baznīcas ēkā	564 740,40	446 144,90	100 637,85
8	EKII-1/10*	Rīgas Vecā Svētās Ģertrūdes evaņģēliski luteriskā draudze	Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas pasākumi Rīgas Vecajā Svētās Ģertrūdes ev. lut. Baznīcā	380 946,47	323 766,02	0,00
KOPĀ				11 177 423,85	8 868 342,93	391 963,22

*lauzts

Konkursa ietvaros apstiprināto projektu uzraudzībai 2020. gadā VIF veica 21 dokumentu pārbaudi, no tām četras bija starpposma maksājumu pārskatu pārbaudes, četras starpposma maksājumu pieprasījumu pārbaudes, viena noslēguma pārskata pārbaude, viena noslēguma maksājuma pieprasījuma pārbaude un 11 transferta maksājumu pieprasījumu pārbaudes.

2020. gadā projektu īstenošanas vietās netika veiktas pārbaudes par projekta īstenošanu.

3.2.2. Konkurss “Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana – zema enerģijas patēriņa ēkas”

Konkursa mērķis ir CO₂ emisiju samazināšana, veicot jaunu zema enerģijas patēriņa ēku būvniecību, kā arī esošu ēku pārbūvi vai atjaunošanu par zema enerģijas patēriņa ēkām.

VARAM kā atbildīgā iestāde, pamatojoties uz vērtēšanas komisijas atzinumu, pieņēma lēmumus par septiņu projektu iesniegumu apstiprināšanu par kopējo EKII finansējuma summu 22 998 907,53 *euro* un piecu projektu iesniegumu noraidīšanu. Līgumi par projektu īstenošanu 2016. gadā tika parakstīti par visu septiņu apstiprināto projektu īstenošanu. Apstiprinātos projektus īsteno sešas pašvaldības un viena pašvaldības iestāde. Līdz 2020. gada 31. decembrim konkursa ietvaros pārskata periodā tika izmaksāts finansējums 2 636 289,08 *euro* apmērā (skat. Tabulu Nr. 5.) un visiem septiņiem projektiem uzsākts monitoringa periods.

Konkursa ietvaros plānotais CO₂ emisiju samazinājums atbilstoši noslēgtajiem līgumiem par projektu īstenošanu ir plānots 550,328 t CO₂ gadā.

Tabula Nr. 5. Konkursā apstiprināto projektu saraksts

Nr. p.k.	Id. Nr.	Projekta iesniedzējs	Projekta nosaukums	Projekta kopējās attiecināmās izmaksas (<i>euro</i>)	Projektam piešķirtais EKII finansējums (<i>euro</i>)	Projektam izmaksātais finansējums 2020. gadā (<i>euro</i>)
1	EKII-2/1	Ventspils pilsētas	Zema enerģijas patēriņa Ventspils Mūzikas	17 647 058,82	15 000 000,00	1 716 319,52

		pašvaldības iestāde "Komunālā pārvalde"	vidusskolas ēkas ar koncertzāles funkciju būvniecība, Lielajā laukumā 1, Ventspilī			
2	EKII-2/2	Cēsu novada pašvaldība	Cēsu pilsētas Pastariņa sākumskolas ēkas atjaunošana par zema enerģijas patēriņa ēku, Raunas ielā 7, Cēsīs, Cēsu novadā	1 170 449,16	923 952,57	0,00
3	EKII-2/3	Daugavpils pilsētas dome	Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana Daugavpils 26. pirmsskolas izglītības iestādē	1 003 460,61	852 941,51	60 818,94
4	EKII-2/4	Ogres novada pašvaldība	Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana Ogres 1. vidusskolā	2 346 397,72	1 994 438,04	277 811,86
5	EKII-2/5	Balvu novada pašvaldība	Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana Balvu kultūras un atpūtas centrā	1 240 393,17	867 034,83	301 564,24
6	EKII-2/6	Siguldas novada dome	Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana Siguldas novada Kultūras centra ēkā	2 744 530,04	1 921 171,03	0,00
7	EKII-2/11	Talsu novada pašvaldība	Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana Talsu Galvenās bibliotēkas ēkā Brīvības ielā 17A, Talsos	2 193 339,36	1 439 369,55	279 774,52
KOPĀ				28 345 628,88	22 998 907,53	2 636 289,08

Konkursa ietvaros apstiprināto projektu uzraudzībai 2020. gadā VIF veica 11 dokumentu pārbaudes, no tām piecas noslēguma pārskata pārbaudes un sešas noslēguma maksājuma pieprasījumu pārbaudes.

2020. gadā veikta viena progresu pārbaude projekta īstenošanas vietā par projektu īstenošanu, kas noslēdzās ar iebildumiem, kuri tika novērsti.

3.2.3. Konkurss “Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana ar viedajām pilsētvides tehnoloģijām”

Konkursa mērķis ir ieviest un demonstrēt viedās pilsētvides tehnoloģijas, kas samazina siltumnīcefekta gāzu emisijas.

VIF, pamatojoties uz vērtēšanas komisijas atzinumu, pieņēma lēmumus par 18 projektu iesniegumu apstiprināšanu par kopējo EKII finansējuma summu 6 983 461,82 *euro*. 2019. gadā VIF, pamatojoties uz vērtēšanas komisijas atzinumu, pieņēma papildus lēmumus par 2 projektu iesniegumu apstiprināšanu par kopējo EKII finansējuma summu 421 035,93 *euro* un 2020. gadā par vienu projektu

iesniegumu apstiprināšanu par kopējo EKII finansējuma summu 214 545,10 *euro*. Līgumi par projektu īstenošanu tika parakstīti par 21 apstiprināto projektu īstenošanu. Līdz 2020. gada 31. decembrim konkursa ietvaros tika īstenoti 16 projekti (no tiem trīs projektiem uzsākts monitoringa periods), kuru ietvaros pārskata periodā tika izmaksāts finansējums 1 716 727,92 *euro* apmērā (skat. tabulu Nr.6.). Konkursa ietvaros pieci līgumi par projekta īstenošanu tika izbeigti.

Konkursa ietvaros plānotais CO₂ emisiju samazinājums atbilstoši spēkā esošajiem līgumiem par projektu īstenošanu ir plānots 569, 987 t CO₂ gadā.

Tabula Nr. 6. Konkursā apstiprināto projektu saraksts

Nr. p.k.	Id. Nr.	Projekta iesniedzējs	Projekta nosaukums	Projekta kopējās attiecināmās izmaksas (<i>euro</i>)	Projektam piešķirtais EKII finansējums (<i>euro</i>)	Projektam izmaksātais finansējums 2020. gadā (<i>euro</i>)
1	EKII-3/1	SIA "Liepājas ūdens"	Pašpatēriņa saules elektrostacijas uzstādīšana notekūdens attīrīšanas iekārtās Liepājā	100 000,00	70 000,00	20 485,69
2	EKII-3/2	Valkas novada dome	Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana ar viedajām apgaismojuma tehnoloģijām Valkas pilsētā	306 493,00	214 545,10	107 272,55
3	EKII-3/4	Līvānu novada dome	Viedo pilsētvides tehnoloģiju uzstādīšana Līvānu pilsētā	198 363,22	138 854,25	26 471,34
4	EKII-3/5	Jelgavas pilsētas pašvaldības iestāde "Pilsētsaimniecība"	Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana ar viedajām pilsētvides tehnoloģijām Jelgavā	915 307,00	640 714,00	320 357,00
5	EKII-3/7	Gulbenes novada pašvaldība	Viedās pilsētvides tehnoloģijas ielu apgaismojuma energoefektivitātes uzlabošana Gulbenē"	257 455,90	180 219,13	90 109,56
6	EKII-3/8	Gulbenes novada pašvaldība	Saules enerģijas izmantošana Gulbenes novada pašvaldības administrācijas ēkā	91 484,83	64 039,38	20 262,88
7	EKII-3/9	Ķekavas novada pašvaldība	Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana ar viedajām apgaismojuma tehnoloģijām Baložu pilsētā	344 024,00	240 816,80	0,00
8	EKII-3/10	Lielvārdes novada pašvaldība	Energoefektivitāti veicinošu viedo pilsētvides tehnoloģiju ieviešana Lielvārdes publisko	314 159,53	201 062,10	97 587,05

			teritoriju apgaismojuma infrastruktūrā			
9	EKII-3/12	Madonas novada dome	Ieviest un demonstrēt viedās pilsētvides tehnoloģijas Madonas pilsētā, nomainot ielu apgaismojumu uz LED apgaismojumu ar viedo vadību	753 847,55	482 462,43	138 206,55
10	EKII-3/14	Rēzeknes pilsētas dome	Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana ar viedajām apgaismojuma tehnoloģijām Rēzeknes pilsētā	518 243,00	362 770,10	0,00
11	EKII-3/17	Ludzas novada pašvaldība	Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana ar viedajām apgaismojuma tehnoloģijām Ludzas pilsētā	282 172,00	197 520,40	98 760,20
12	EKII-3/18	Baldones novada pašvaldība	Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana ar viedajām pilsētvides tehnoloģijām Baldones novadā	309 044,26	169 974,34	84 008,27
13	EKII-3/19	Ogres novada pašvaldība	Viedo tehnoloģiju ieviešana Ogres pilsētas apgaismojuma sistēmā	781 998,80	547 399,16	273 699,58
14	EKII-3/21	Rīgas pasvaldības aģentūra "Rīgas Gaisma"	Viedo tehnoloģiju ieviešana Rīgas pilsētas apgaismojuma sistēmā	2 205 599,00	1 411 583,36	0,00
15	EKII-3/26	Daugavpils pilsētas dome	Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana ar viedajām apgaismojuma tehnoloģijām Daugavpils pilsētā	1 632 000,00	1 142 400,00	439 507,25
16	EKII-3/30	Valmieras pilsētas pašvaldība	Viedo tehnoloģiju ieviešana Valmieras pilsētas apgaismojuma sistēmā	560 972,74	359 022,55	0,00
17	EKII-3/11*	Alojas novada pašvaldība	Energoefektivitāti veicinošu viedo pilsētvides tehnoloģiju ieviešana Alojas un Staiceles publisko teritoriju apgaismojuma infrastruktūrā	332 483,22	232 738,25	0,00
18	EKII-3/13*	Saldus novada pašvaldība	Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana ar viedajām pilsētvides tehnoloģijām Saldus pilsētā	580 390,91	406 273,63	0,00
19	EKII-3/16*	Rīgas pašvaldības sabiedrība ar ierobežotu	RP SIA "Rīgas satiksme" apgaismojuma infrastruktūras nomaiņa, ieviešot jaunas viedās	716 227,60	501 359,32	0,00

		atbildību "Rīgas satiksme"	pilsētvides tehnoloģijas Rīgas pilsētas teritorijā			
20	EKII-3/20*	Rīgas pasvaldības aģentūra "Rīgas Gaisma"	Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana, ieviešot viedās pilsētvides tehnoloģijas Rīgas apgaismojuma sistēmā	1 050 401,40	735 280,98	0,00
21	EKII-3/22*	Saulkrastu novada dome	Ieviest un demonstrēt viedās pilsētvides tehnoloģijas Saulkrastu pilsētā, nomainot ielu apgaismojumu uz LED apgaismojumu ar viedo vadību	355 688,32	227 640,52	0,00
KOPĀ				12 606 356,28	8 526 675,80	1 716 727,92

*lauzts

Konkursa ietvaros apstiprināto projektu uzraudzībai 2020. gadā VIF veica 63 dokumentu pārbaudes, no tām četri bija avansa maksājumu pieprasījumi, 45 starpposma pārskatu pārbaudes, astoņas starpposma maksājumu pieprasījumu pārbaudes, trīs noslēguma pārskatu pārbaudes un trīs noslēguma maksājumu pieprasījumu pārbaudes.

2020. gadā projekta īstenošanas vietās veiktas četras progresa pārbaudes par projektu īstenošanu, kuru ietvaros viena pārbaude noslēdzās ar pozitīvu vērtējumu un trīs ar iebildumiem, kuri tika novērsti.

3.2.4. Konkurss "Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana, attīstot enerģētiski pašpietiekamu ēku būvniecību".

Konkursa mērķis ir potenciālo siltumnīcefekta gāzu emisiju ierobežošana, atbalstot jaunu un ilgtspējīgu zema enerģijas patēriņa enerģētiski pašpietiekamu ēku būvniecību un nodrošinot oglekļa mazietilpīgai attīstībai nepieciešamo tehnoloģiju demonstrēšanu un popularizēšanu Latvijā.

VIF, pamatojoties uz vērtēšanas komisijas atzinumu, pieņēma lēmumus par divu projektu iesniegumu apstiprināšanu. Līgumi par projektu īstenošanu 2019. gadā tika parakstīti par abu divu apstiprināto projektu īstenošanu. Līdz 2020. gada 31. decembrim konkursa ietvaros abi projekti tiek īstenoti un to ietvaros pārskata periodā tika izmaksāts finansējums 316 215,69 *euro* apmērā (skat. tabulu Nr. 7.).

Tabula Nr. 7. Konkursā apstiprināto projektu saraksts

Nr. p.k.	Id. Nr.	Projekta iesniedzējs	Projekta nosaukums	Projekta kopējās attiecināmās izmaksas (<i>euro</i>)	Projektam piešķirtais EKII finansējums (<i>euro</i>)	Projektam izmaksātais finansējums 2020. gadā (<i>euro</i>)
1	EKII-4/1	Cēsu novada dome	Enerģētiski pašpietiekamas ēkas būvniecība Cēsīs	8 470 000,00	5 000 000,00	0,00

			nākotnes tehnoloģiju zinātnes centra vajadzībām			
2	EKII-4/2	Ogres novada pašvaldība	Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana izbūvējot Ogres Centrālās bibliotēkas ēku	7 341 312,94	5 000 000,00	316 215,69
KOPĀ				15 811 312,94	10 000 000,00	316 215,69

Konkursa ietvaros apstiprināto projektu uzraudzībai 2020. gadā VIF veica desmit dokumentu pārbaudes, no tām sešas bija starpposma pārskatu pārbaudes un četras starpposma maksājuma pieprasījumu pārbaudes. 2020. gadā projekta īstenošanas vietā netika veiktas pārbaudes par projekta īstenošanu.

3.3. Administratīvie izdevumi

Saskaņā ar Likuma 32.² panta 4.⁴ daļas 3. un 4. punktu izsoļu ieņēmumus 2020. gadā izmantoja Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām un tās Kioto protokola saistību, un citu starptautisko saistību izpildei siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas jomā, kā arī Latvijas dalībai Eiropas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā, tai skaitā emisijas kvotu izolēšanas procesa nodrošināšanas administratīvo izmaksu segšanai.

Līdz 2020. gada 31. decembrim EKII administrācijai, dotācijai VIF un Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centram (turpmāk – LVĢMC) atalgojumam un citiem nepieciešamajiem pakalpojumiem kopumā (kumulatīvi kopš 2012. gada) ir iztērēti 2 303 108,06 *euro*. Administratīvo izdevumu pozīcijas par 2020. gadu atspoguļotas tabulā Nr. 8.

Tabula Nr. 8. EKII administratīvie izdevumi 2020. gadā

Izdevumu pozīcija	Izdevumi (<i>euro</i>)
	2020. gads
Atlīdzība (atalgojums, slimības nauda, darba devēja sociālās obligātās apdrošināšanas iemaksas)	366 230,23
Komandējumi	5 851,69
Uzturēšanas izdevumi (biroja preces, sakaru pakalpojumi, transporta pakalpojumi, telpu uzturēšana, noma u.c.)	43 092,47
Dotācija Vides investīciju fondam	95 503,00
Dotācija Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centram	132 641,00
Transferts Latvijas Lauksaimniecības universitātei	10 955,00
Transferts Latvijas Valsts mežzinātnes institūtam "Silava"	32 306,00
Transferts Valsts zinātniskajam institūtam "Fizikālās enerģētikas institūts"	43 484,00
Kopā:	730 063,39

2020. gadā tika apgūti administratīvie izdevumi 730 064 *euro* apmērā, kurus pamatā veido atlīdzības izdevumi 366 231 *euro* apmērā, izdevumi precēm un pakalpojumiem 48 944 *euro* apmērā, izdevumi dotācijām un subsīdijām 228 144

euro apmērā LVĢMC deleģētā pārvaldes uzdevuma, kas tiek veikts likuma 32.² panta 4.⁴ daļas 3. un 4. punktā noteikto saistību nodrošināšanai, izpildei saskaņā ar 2020. gada 5. martā starp LVĢMC un VARAM noslēgto “Atsevišķu pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līgumu” un VIF deleģēto pārvaldes uzdevumu, kas tiek nodrošināts Likuma 32.² panta 4.⁴ daļas 1. un 2. punktā noteiktajiem mērķiem, izpildei saskaņā ar 2020. gada 19.jūnijā starp VIF un VARAM noslēgto “Atsevišķu pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līgumu”. Kā arī, pamatojoties uz MK 2017. gada 12. decembra noteikumiem Nr. 737 “Siltumnīcefekta gāzu inventarizācijas un prognožu sagatavošanas nacionālās sistēmas izveidošanas un uzturēšanas noteikumi”, 2020.gadā tika noslēgti šādi deleģējuma līgumi:

- 1) 2020. gada 22. aprīlī ar Latvijas Lauksaimniecības universitāti (līguma summa 10 955 *euro*);
- 2) 2020. gada 16. aprīlī ar Latvijas Valsts mežzinātnes institūtu “Silava” (līguma summa 32 306 *euro*);
- 3) 2020. gada 6. aprīlī ar Valsts zinātnisko institūtu “Fizikālās enerģētikas institūts” (līguma summa 43 484 *euro*).

Klimata politikas uzturēšanai un citiem pasākumiem, kas tiek īstenoti, lai sagatavotu un nodrošinātu Likuma 32.² panta 4.⁴ daļā 3. un 4. punktā minēto mērķu izpildi, ir netieša pozitīva ietekme uz siltumnīcefekta gāzu, t.sk. CO₂ emisiju samazinājumu.

4. Vides kvalitātes uzlabojumi

EKII finansētie projektu konkursi “Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana – zema enerģijas patēriņa ēkas”, “Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana valsts nozīmes aizsargājamās arhitektūras pieminekļos”, “Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana ar viedajām pilsētvides tehnoloģijām” un “Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana, attīstot enerģētiski pašpietiekamu ēku būvniecību” sniegs vides kvalitātes uzlabojumu CO₂ emisiju samazinājuma, t.sk. samazināta siltumenerģijas patēriņa apkurei veidā.

Informatīvā ziņojuma pielikumā - “Apkopojums par EKII ietvaros īstenoto projektu konkursu projektu monitoringa rezultātiem 2020. gadā” sniegts apkopojums par projektu konkursu projektu monitoringa rezultātiem uz 2021. gada 18. martu, ņemot vērā finansējuma saņēmēju sniegto informāciju. Ja tiek konstatēts, ka projekta iesniegumā norādītais CO₂ emisiju samazinājums gadā, salīdzinot ar monitoringa pārskatā norādīto CO₂ emisiju samazinājumu gadā, nav sasniegts, VIF rīkojas atbilstoši MK noteikumos par EKII konkursa īstenošanu noteiktajam.

EKII finansētos projektu konkursos projektu monitoringa periods 2020. gadā ir sācies 16 projektiem, no kuriem 13 projektos ir jāiesniedz monitoringa pārskati (skat. tabulu Nr. 9.).

Tabula Nr. 9. EKII konkursos sasniegtais CO₂ emisiju samazinājums

Nr.p.k	Pēcieviešanas monitoringā esošo projektu skaits (pilns monitoringa gads)	CO ₂ emisiju samazinājums		
		Plānotais	Faktiskais 2020.gadā	
		CO ₂ tonnas gadā	CO ₂ tonnas gadā	% no plānotā
EKII-1	5	241,2	177,7	74%
EKII-2	7	550,33	540,80	98%
EKII-3	1	8,55	9,35	109%
EKII-4	0	0,00	0,00	
KOPĀ	13	800,11	727,81	91%

2020. gada ietvaros EKII konkursu projektu kopējais CO₂ emisiju samazinājums ir 727,81 tCO₂, kas ir 91 % no plānotā apjoma.

Finansējuma saņēmēji nodrošina projektu demonstrēšanas un publicitātes pasākumus, lai informētu sabiedrību par plānotajiem sasniedzamajiem rādītājiem un veicinātu energoefektivitātes pasākumu plašāku izmantošanu ēkās reģionālā un nacionālā mērogā.

Pielikumā:

Apkopojums par EKII ietvaros īstenoto projektu konkursu projektu monitoringa rezultātiem 2020. gadā.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības ministrs

A.T. Plešs

Skrebe, 67026908

liga.skrebe@varam.gov.lv

Zustenieks, 67026489

gusts.zustenieks@varam.gov.lv